

Binnen de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken hebben de onderstaande fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de Conclusie onderzoek naar het gebruik van afkomstgerelateerde gegevens in de processen en applicaties van het Ministerie van BZK (Kamerstuk 26 643, nr. 938).

De voorzitter van de commissie,
Hagen

Adjunct-griffier van de commissie,
Muller

Inhoudsopgave**I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

II Antwoord/reactie van de Minister

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) d.d. 10 november 2022 over de conclusies van het onderzoek naar het gebruik van afkomstgerelateerde gegevens in de processen en applicaties van het Ministerie van BZK. Graag willen deze leden daarover een paar vragen stellen.

De onderhavige rijksbrede aanpak begint met het inventariseren van gegevensverwerkingen waarin afkomstgerelateerde indicatoren worden verwerkt. In hoeverre is het ministerie met de genoemde afkomstgerelateerde indicatoren aangesloten bij de indicatoren die rijksbreed zijn gebruikt? In hoeverre is daar op een andere manier mee omgegaan? Gaarne krijgen zij een reactie.

Aan het slot van haar brief kan de Minister niet uitsluiten dat bijvoorbeeld beleidsregels, registraties in oude systemen of zeldzame uitzonderingssituaties buiten het zicht van de inventarisatie zijn gebleven. Hoe groot is de kans dat bepaalde registraties, processen en risicomodellen buiten beeld zijn gebleven? De leden van de VVD-fractie gaan ervan uit dat mochten er alsnog registraties, processen of risicomodellen bekend worden, dat de Kamer daarover wordt geïnformeerd. Hoe wordt in de toekomst het rechtmatig en eigenlijk gebruik van afkomstgerelateerde gegevens geborgd op het Ministerie van BZK? Graag krijgen deze leden een reactie van de Minister.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

Algemeen

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de onderzoeksconclusies en willen de Minister nog enkele vragen voorleggen.

Onderzoeksopzet

Deze leden zijn de Minister erkentelijk voor de toetsing van de afkomstgerelateerde gegevensverwerking op grondslag, doelbinding, proportionaliteit, subsidiariteit en op onrechtmatig onderscheid (de discriminatietoets). Zij vragen zich wel af waarom het gegeven «postcode» niet als afkomstgerelateerd gegeven is onderzocht?

Onderzoeksconclusies

De leden van de D66-fractie ondersteunen het voorgestelde (concept) Besluit wijziging BRP, d.d. 3 oktober 2022, om het gegeven «geboorteland en/of -plaats» te schrappen in het proces Beheervoorziening burgerservicenummer (BSN) en het Foutenmeldpunt BSN. Kan de Minister aangeven wanneer dit besluit definitief wordt? Kan de Minister inzichtelijk maken op welke termijn de gegevens verwijderd worden?

Deze leden verwelkomen dat het gegeven «geboorteland» niet langer opgenomen wordt in het Register Paspoortsignalering (RPS). Kan de Minister aangeven op welke termijn de gegevens verwijderd worden?

Zij lezen de intentie om bij het proces inhuur (van externe personen) nader te bekijken of er minder afkomstgerelateerde persoonsgegevens kunnen worden verwerkt. Wanneer zal dit onderzoek zijn afgerond? Is de Minister bereid de Kamer over de uitkomsten te informeren?

De leden van de D66-fractie vernemen dat de verwerking van de combinatie «datum inschrijving» en «geboortedatum» is gestopt per 1 februari 2022. Zijn de gegevens inmiddels verwijderd? Erkent de Minister dat, hoewel de combinatie niet valt onder de gehanteerde definitie van «afkomstgerelateerd», de combinatie wel informatie verstrekt over de afkomst van de betrokkene, zijnde niet-Nederland?

Deze leden maken zich zorgen over het gebruik van afkomstgerelateerde gegevens bij de toepassing van de Rotterdamwet. De toepassing richt zich specifiek op bepaalde wijken en wordt vaak gelinkt aan de afkomst van de mensen die er wonen. In het verleden werd afkomst ook bij de toepassing meegenomen, is dit gebruik geschrapt en zijn de gegevens verwijderd? Is er voldoende gewaarborgd dat discriminatie niet meer voorkomt?

Afsluitend

Zij vragen afsluitend wanneer de Staatssecretaris terug zal komen met de derde voortgangsrapportage over de uitvoering van de motie Marijnissen c.s.?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben de conclusie van het onderzoek naar het gebruik van afkomstgerelateerde gegevens in de processen en applicaties van het Ministerie van BZK gelezen en hebben hierover nog enkele vragen en opmerkingen. Deze leden lezen dat er ook gegevens worden verwerkt in het kader van Wob/Woo-verzoeken. Daarover wordt geschreven: «In beginsel zijn dergelijke gegevens niet nodig voor de afhandeling van Woo-verzoeken en wordt hier ook niet om gevraagd door de directie Constitutionele Zaken en Wetgeving (CZW). In voorkomende gevallen worden deze persoonsgegevens door indieners met een reden aangeleverd en is verwerking hiervan nodig voor de afhandeling van het Woo-verzoek.» Zij vragen in welke gevallen verwerking dan wel noodzakelijk is. Welke redenen kunnen dit zijn? Ook lezen de leden van de SP-fractie dat hier, en bij meerdere instanties, de gegevens door mensen zelf zijn aangeleverd en daarom verwerkt worden. Is hierbij ook gekeken of er een invulveld is waarbij naar deze gegevens wordt gevraagd, ook al is het niet verplicht om deze gegevens aan te leveren?

Deze leden lezen dat alle risicoprofielen van de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA), zowel de risicoprofielen van het Ministerie van BZK als die van derden, op dit moment onafhankelijk getoetst worden, onder andere aan de «Handreiking non-discriminatie by design» en met behulp van een «Data protection impact assessment» (DPIA). Daarbij is het voornemen om de profielbeschrijvingen van het Ministerie van BZK ook te publiceren in een algoritmeregister. Zijn er op dit moment algoritmes in werking die nog niet getoetst zijn? Welke zijn dit? Worden hierbij op bijzondere persoonsgegevens getoetst? Zo ja, waarom wordt er niet gewacht met het inzetten van dit soort algoritmes totdat de toets klaar is en voldoende is bevonden?

II Antwoord/reactie van de Minister